

Raadsmededeling openbaar

Nummer : 142-2022
Datum : 22 september 2022
B&W datum : -
Beh. Ambtenaar : J. van Eldik / W. Knipscheer / F. Siemes / A. Nijhuis
Portefeuillehouder : mr. A.B. Stapelkamp
Onderwerp : Oekraïne crisis nr. 9 en beantwoording vragen van de fractie BBB-HMV betreffende Oekraïne, en doorstroom migratie

Aanleiding:

Maandelijks update opvang en ondersteuning van Oekraïense vluchtelingen in de gemeente Aalten. Omdat er een relatie is met de doorstroom van asielzoekers, is ook de informatie daarover in deze Raadsmededeling meegenomen. De fractie van BBB-HMV heeft vragen gesteld naar aanleiding van een situatie in de gemeente Berg en Dal. Deze worden aan het eind beantwoord.

Inhoud mededeling:

OPVANG OEKRAÏENSE VLUCHTELINGEN

Landelijk en regionaal beeld

Tweemaal per week publiceert het ministerie van Justitie en Veiligheid de cijfers over de capaciteit en bezetting van bedden in gemeentelijke opvanglocaties:

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/opvang-vluchtelingen-uit-oekraïne/cijfers-opvang-vluchtelingen-uit-oekraïne-in-nederland>

De opvang van Oekraïners bij particulieren wordt landelijk niet apart geregistreerd, maar is af te leiden uit het aantal Oekraïners dat in de BRP is ingeschreven. Dit zijn er 17.746 (19-09-2022).

In onze eigen Veiligheidsregio verbleven eind augustus op 27 juni 2.370 Oekraïense vluchtelingen in een gemeentelijke opvang (GOO) en ca. 1.700 in een particuliere opvang (POO). In de GOO's is nog een beperkte bedden capaciteit beschikbaar: 270.

DOORSTROMING MIGRATIEKETEN

Dankzij de grote inspanningen van velen is de situatie in Ter Apel wat verbeterd maar wel nog steeds kwetsbaar en zorgelijk. Het kabinet heeft besloten tot vergaande maatregelen om de instroom van vluchtelingen in te dammen en de uitstroom te bevorderen.

Bij het aanmeldcentrum in Ter Apel wordt aan mensen die voor de poort verblijven, duidelijkheid geboden over hun identificatie- en registratieafpraak bij de politie en wanneer zij zich hiervoor kunnen melden in Ter Apel. Het ministerie van Defensie stelt een locatie beschikbaar waar asielzoekers ondergebracht kunnen worden die nu de nacht moeten doorbrengen rondom het aanmeldcentrum in Ter Apel. Defensie zal ook helpen bij het opbouwen van de locatie en bij het vervoer van asielzoekers van en naar Ter Apel. Mensen wordt vervolgens onderdak geboden in een noodopvanglocatie in een nabije gemeente.

Mensen die een asielstatus kregen in Nederland, mochten tot dusver altijd hun gezinnen meteen laten overkomen. Nareizen betekent nu in de meeste gevallen dat die gezinnen in Ter Apel terechtkomen, en pas na veel te lange tijd in andere volle asielzoekerscentra. Dat gaat niet meer. Daarom is besloten dat gezinnen van statushouders pas naar Nederland mogen komen wanneer er voor hen een passende woning klaar staat.

Ten tweede laat Nederland tot eind 2023 geen mensen meer toe in het kader van de EU-Turkije Verklaring. Onder die afspraken heeft Nederland sinds 2016 relatief veel Syriërs toegelaten. Alleen Duitsland nam er meer op. Het kabinet blijft die afspraken belangrijk vinden en zal er met ingang van 2024 ook weer invulling aan gaan geven. Maar in de huidige situatie is dat onverantwoord.

Tenslotte zijn er met de gemeentes afspraken gemaakt om de doorstroom uit de asielopvang weer op gang te brengen. Tot en met 2024 komen er 37.500 flexwoningen bij. Het Rijk en alle medeoverheden geven extra prioriteit aan het beschikbaar stellen van de locaties en het klaarmaken voor bebouwing. Dat moet leiden tot een flexibele schil van tijdelijke woningen voor mensen die met spoed een woning zoeken en al lang op een wachtlijst staan en voor mensen die het recht hebben gekregen in Nederland te mogen blijven en gevlucht zijn voor oorlog en geweld.

Crisisnoodopvang (CNO)

Vanwege de situatie in Ter Apel heeft het COA via de VNOG gevraagd om extra opvangplekken. Gemeente Apeldoorn heeft op 24 augustus twee sporthallen beschikbaar gesteld voor kort verblijf (maximaal 4 nachten). Daarna worden de mensen naar een andere crisisnoodopvang (CNO) in Nederland gebracht waar zij langer kunnen verblijven. In onze veiligheidsregio is zo'n CNO ingericht in de gemeente Doetinchem (ongeveer 225 plaatsen, zie www.doetinchem.nl/crisisnoodopvang), in de gemeente Bronckhorst (plaats voor 50 alleenstaande minderjarige vreemdelingen in de leeftijd van 13 tot en met 17 jaar, zie www.bronckhorst.nl/home/tijdelijke-asielopvang-bij-de-beteld-in-zelhem_47117?pk_campaign=Redirects&pk_kwd=tijdelijkeasielopvang) en in de gemeente Nunspeet (80 plaatsen, eveneens voor minderjarigen, zie <https://www.nunspeet.nl/nieuws/noodopvang-vierhouten>)..

Statushouders

Huisvesting statushouders in Aalten

Wij hebben een halfjaarlijkse taakstelling voor het aantal te plaatsen statushouders. Onze taakstelling voor het eerste halfjaar hebben we ruimschoots gehaald; we hebben tot 1 juli totaal 32 statushouders kunnen huisvesten.

Onze taakstelling voor de tweede helft van 2022 is nu 21, maar de taakstellingen worden naar boven bijgesteld (versnelling taakstelling eerste helft 2023). Wij houden rekening met 10 extra personen. We moeten dan t/m 31-12-22 nog 13 personen huisvesten excl. die 10 extra personen.

Beeld Oekraïense vluchtelingen in Aalten

OPVANG BIJ GASTGEZINNEN (PARTICULIERE OPVANG LOCATIES; POO)

Op dit moment (22-09-2022) worden 54 Oekraïense vluchtelingen in onze gemeente opgevangen door gastgezinnen.

OPVANG IN 'GEMEENTELIJKE OPVANG LOCATIES (GOO)

Opvang bij gastgezinnen is in een aantal gevallen 'noodopvang', voor een kortere periode. Gelukkig zijn er een flink aantal van deze plekken voor langere tijd beschikbaar. Deze locaties zijn, uiteraard in overleg met de eigenaren, 'omgezet' naar een GOO. Op dit moment zijn er op vijf GOO-locaties totaal 45 bedden beschikbaar, waarvan er nu 27 bezet zijn. We verwachten de komende periode nog een aantal mensen vanuit een POO te moeten verhuizen naar een GOO. En mogelijk worden er nog POO-locaties omgezet naar GOO.

FINANCIËN

Leefgeld

De leefgeldregeling is verlengd tot en met 31 december 2022. Op dit moment worden de leefgeld-regeling (en noodwet waaruit de regeling voortkomt) geëvalueerd en loopt er een uitvoeringstoets voor een aangepaste regeling. De regeling wordt zeker aangepast, maar dit zal niet eerder ingaan dan 1 januari 2023.

ZORG en WELZIJN

Geen bijzonderheden.

ONDERWIJS EN KINDEROPVANG

De scholen zijn weer begonnen. Lagere schoolleerlingen stromen in bij reguliere klassen. Middelbare schoolleerlingen gaan vijf dagen per week naar de ISK in Winterswijk (voor de vakantie was dat nog 3 dagen per week). Ook gaan zij waar mogelijk zelfstandig met het OV naar Winterswijk.

M.b.t. onderwijshuisvesting is een subsidieregeling ingevoerd. Daar buigen wij ons nu nog over.

WERK

Van de volwassen Oekraïners zijn er rond de 18 aan het werk. Laborijn ondersteunt anderen, die ook aan het werk willen, met individuele bemiddeling en ontwikkeling.

COMMUNICATIE

Communicatie richt zich momenteel op contacten met gastgezinnen en contacten met inwoners die eerder belangstelling hebben getoond om gastgezin te worden (om diverse redenen niet ingezet). Voor de vele nauw betrokkenen wordt een 'bedankje' voorbereid.

Landelijke flitspeiling

I&O Research houdt regelmatig 'flitspeilingen' over de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. In de 7^e flitspeiling zijn vragen over de politieke en bestuurlijke deal toegevoegd.

De resultaten kort samengevat:

Politieke en bestuurlijke deal

- 7/10 is het ermee eens dat statushouders pas hun gezin over mogen laten komen naar Nederland, zodra er een geschikte woonruimte is. 17% is het niet eens met deze maatregel.
- 6/10 is het eens met de tijdelijke stop op de opname van nieuwe vluchtelingen onder de EU-Turkije deal
- De helft is het eens met de komst van flexwoningen voor doelgroepen. 3/10 is het oneens met de maatregel.

Opvang asielzoekers

- 37% vindt dat Nederland voldoende asielzoekers opvangt (stabiele daling), 44% vindt dat Nederland minder asielzoekers moet opvangen (stabiele stijging), 11% vindt dat Nederland meer asielzoekers moet opvangen (stabiël)
- 8/10 vindt dat het Rijk meer moet doen om asielzoekers zonder verblijfsvergunning uit te zetten (stabiël stijgend). Grote regionale verschillen: ±85% in het westen, zuiden en oosten t.o.v. 72% in de drie grote steden.
- 7/10 vindt het acceptabel dat asielzoekers tijdelijk worden opgevangen in noodopvanglocaties (iets groter aandeel volledig oneens)
- 5/10 vindt dat opvangplekken voor vluchtelingen uit Oekraïne mogen worden ingezet voor asielzoekers uit andere landen (stabiël). Grote regionale verschillen: ±44% in drie grote steden en het oosten t.o.v. 31% in het zuiden.
- 4/10 vindt dat Nederland vluchtelingen moet opvangen, ongeacht de aantallen (daling)
- 4/10 vindt dat het Rijk gemeenten moet dwingen locaties in te zetten voor opvang (stabiël). Grote regionale verschillen: 50% in de grote steden, t.o.v. ±44% in westen en noorden en 27% in het zuiden.
- 66% geeft aan dat asielzoekers in hun gemeente opgevangen mogen worden (stabiël). Grote regionale verschillen: 79% in de drie grote steden, 69% in het oosten, 66% in het westen, 55% in het zuiden.

Opvang statushouders

- 2/3 vindt dat statushouders in hun gemeente gehuisvest mogen worden (stabiël).
- 6/10 vindt dat Nederland meer vaste asielzoekers- en aanmeldcentra moet hebben, zodat asielzoekers niet meer in noodopvanglocaties opgevangen hoeven te worden (stabiël in laatste metingen, significant hoger dan tijdens de eerste meting)
- 56% vindt dat statushouders evenveel recht hebben op een woning als andere woningzoekenden (stabiël)
- Ook hierbij grote regionale verschillen in dezelfde lijn als het kopje hierboven.
- 7/10 vindt dat flexwoningen en tussenvoorzieningen gebouwd mogen worden in hun gemeente (stabiël)
- 65% is het oneens met de stelling dat deze woningen als eerste moeten worden toegewezen aan statushouders.

Het volledige rapport: [Totaalbeeld uitkomsten flitspeiling Oekraïne 30-08-2022](#)

Vragen van de fractie BBB-HMV betreffende Oekraïne

De gemeente Berg en Dal heeft het leefgeld van een aantal Oekraïense vluchtelingen stopgezet, omdat zij op vakantie gingen naar hun thuisland. Blevেন ze langer dan 28 dagen weg dan moest het leefgeld opnieuw aangevraagd worden. Het leefgeld is bedoeld voor de eerste levensbehoeften in Nederland. Vertrekt men uit Nederland dan vervalt het recht op dit leefgeld, aldus de gemeente.

- 1) *Is in de gemeente Aalten bekend of ook Oekraïners op vakantie gaan?*
- 2) *Zijn er regels voor vakantiegaande vluchtelingen?*

De indruk is dat er ook enkele Oekraïners die in de gemeente Aalten zijn opgevangen hier tijdelijk niet verblijven en al dan niet in het buitenland verblijven. Er wordt dan al snel gedacht aan 'op vakantie' gaan! Vaak gaat het om reizen waarbij de gevluchte Oekraïners op reis zijn naar familie elders in Europa. Of ze proberen een familielid te helpen in Oekraïne, of gaan kijken hoe het met hun woning is. Dat is dan geen vakantie vieren. (bron Vluchtelingenwerk)
In een krantenartikel van 27 augustus 2022 heeft de gemeente Berg en Dal overigens aangegeven, geen uitkeringen te hebben stopgezet in verband met vakantie.

Er zijn geen landelijke regels die voorschrijven hoe hiermee om te gaan. Het is aan de individuele gemeenten om hier in de uitvoering invulling aan te geven. Wel is in de landelijke regeling (ROOO = Regeling Opvang Ontheemden Oekraïne) opgenomen dat bij een vertrek uit een gemeentelijke opvanglocatie (GOO) van minder dan 14 dagen de opvangplek gereserveerd blijft staan. Bij een vertrek langer dan 14 dagen kan de opvangplek worden vergeven aan een andere ontheemde. In onze gemeente verblijft het grootste gedeelte van de Oekraïners nog in de particuliere opvang (POO).

Wanneer bij de gemeente bekend is dat Oekraïners niet op hun opvangadres verblijven vindt hierover overleg plaats tussen gemeente, Figulus Welzijn, Laborijn, het eventuele gastgezin en waar mogelijk de ontheemde(n) zelf. Hierdoor kan de individuele situatie nauwlettend en actueel worden gemonitord en kan hierop worden gereageerd. Er zijn geen meldingen bekend dat Oekraïners (te) lang niet op hun opvangadres verblijven of, zonder dit te melden, niet meer zijn teruggekomen.

- 3) *Wordt bijvoorbeeld hun leefgeld stopgezet? Indien nee, waarom niet?*

In de ROOO wordt een tijdelijk vertrek niet aangegeven als reden intrekking leefgeld, dit is alleen bij definitief vertrek of als in opvang elders wordt voorzien. Bij definitief vertrek of opvang elders wordt de eerste dag van de daaropvolgende maand als peildatum intrekken leefgeld gegeven.

- 4) *Er staat een vacature uit voor asielzaken. Is deze belangrijke taak niet juist de verantwoordelijkheid van de burgemeester?*

Per 1 maart 2022 zijn onderdelen van het staatsnoodrecht (wettelijke grondslag Wet verplaatsing bevolking) in werking getreden en is de burgemeester (als zelfstandig bestuursorgaan) verantwoordelijk voor het zorgdragen voor de particuliere en gemeentelijke opvang (waaronder de huisvesting en verzorging van de Oekraïense ontheemden), alsmede de voorbereidingen daartoe. Deze opdracht is verder uitgewerkt in de (uitvoeringsregeling) ROOO. Dit is een landelijke regeling die wij moeten uitvoeren.

De vacature die is opengesteld heet: 'projectleider opvang vluchtelingen en asielzoekers'. Zoals u in de raadsmededeling 130 – 2022 heeft kunnen lezen, ligt er ook voor onze gemeente een forse maatschappelijke opgave als het gaat over de opvang van Oekraïners, statushouders en wellicht door de aanstaande wetgeving ook asielzoekers (wettelijk verplichte opvang per gemeente). De aan te stellen projectleider moet dit proces (binnen de gemeente en met de verbinding naar buiten in goede banen gaan leiden onder verantwoordelijkheid van de burgemeester, daar waar het gaat om de opvang en zorg voor Oekraïners. Het is dus een strategische (en geen operationele) functie. Er is inmiddels een projectleider aangesteld, Saskia van Erkelens. Zij start nog in september.

De opvang en inburgering van statushouders is overigens een gemeentelijke taak die onder de verantwoordelijkheid van het college (belegd bij wethouder Wikkerink) valt. Asielopvang is een Rijkstaak waarvoor het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) verantwoordelijk is.

De volgende stukken zijn voor u bijgevoegd: -

19-2022 Vragen van de fractie BBB-HMV betreffende Oekraïne

De gemeente Berg en Dal heeft het leefgeld van een aantal Oekraïense vluchtelingen stopgezet, omdat zij op vakantie gingen naar hun thuisland. Blevেন ze langer dan 28 dagen weg dan moest het leefgeld opnieuw aangevraagd worden. Het leefgeld is bedoeld voor de eerste levensbehoeften in Nederland. Vertrekt men uit Nederland dan vervalt het recht op dit leefgeld, aldus de gemeente.

.

- 1) Is in de gemeente Aalten bekend of ook Oekraïners op vakantie gaan?
- 2) Zijn er regels voor vakantiegaande vluchtelingen?
- 3) Wordt bijvoorbeeld hun leefgeld stopgezet? Indien nee, waarom niet?
- 4) Er staat een vacature uit voor asielzaken. Is deze belangrijke taak niet juist de verantwoordelijkheid van de burgemeester?

Vriendelijke groet,

Namens de fractie BBB-HMV,

Anna ten Grotenhuis

Margo ten Bruin

